Website: WoCo 16 + 17 augustus 2025 20e ZdhJ C
Jeremia 38, 4-6+ 8-10, Lc 12, 49-53

Inleiding: heftige lezingen vandaag. In Lucas: Jezus is gekomen om vuur te brengen: 'jullie denken dat Ik gekomen ben om vrede te brengen: Ik zeg jullie dat Ik gekomen ben om verdeeldheid te brengen'….

En Jeremia, hij kondigt aan dat Jeruzalem in handen zal vallen van Babylonië, met koning Nebukadnessar aan het bewind, 'de dienaar van de Heer' die het beter voor heeft met Juda; beter dan steun te zoeken bij Egypte zoals de raadsheren koning Sedekia adviseren.
Deze raadsheren adviseren de koning om Jeremia ter dood te veroordelen.
Jeremia's advies wordt in de wind geslagen…..Juda en Jeruzalem worden verwoest, het volk gaat in ballingschap.

Er moet veel aan de hand zijn geweest, in de zesde eeuw v. Chr. toen Jeremia profeet was.
Er was veel aan de hand in Jezus' tijd: we weten hoe het afliep, en dat Jezus aan het kruis werd geslagen.
Er is veel aan de hand in onze wereld, verdeeldheid en angst, machtsmisbruik, een plastic-conferentie, met het weten dat het placticgebruik zal verdrievoudigen als we niet rigoureus ingrijpen;
een ontmoeting tussen wereldleiders, die we vooraf historisch noemen, zonder de overheersten aan tafel.

Waarop is het advies van politieke raadsheren gestoeld?
Waarom wil Jezus verdeeldheid brengen?
Wat heeft Jeremia ons te vertellen, nu, zo'n 25 eeuwen later

Aan welke advies geven wij gehoor; we horen een gewetensvraag, een vuurdoop…..?!

Inleiding op Jeremia
Jeremia is profeet, rond 600 v. Chr.
Een profeet, een geroepene en verkondiger van de boodschap van JWHW.
Hij is Zijn spreekbuis, een kritische tegenkracht, met zware kritiek op de wantoestanden en machtsmisbruik. De koningen in Juda, zij moeten laveren tussen de grootmachten Egypte en Babylon. Ze omringen zich met hofprofeten, ook wel brood - of sjaloomprofeten genoemd; ze worden aangenomen om heil te verkondigen…..ongeacht alle op handen zijnde onheil.

Jeremia 38, 2-6+ 8-10,
Jeremia zegt: dit zegt de Heer: 'Wie in deze stad blijven, zullen sterven door het zwaard, de honger en de pest, maar wie zich overgeven aan de Chaldeeën (een verzamelnaam voor Semitische stamverbanden uit die tijd) zullen gespaard worden en het er levend vanaf brengen. Dit zegt de Heer: 'Deze stad wordt in handen gegeven van de koning van Babylonië en zijn leger; hij zal haar innemen'. De raadsheren zeiden tegen de koning: 'Die man moet ter dood

gebracht worden. Door zulke dingen te zeggen ondermijnt hij immers het moreel van de inwoners en van de soldaten die hier nog overgebleven zijn. Hij heeft niet hun behoud voor ogen, maar hun ondergang'. Koning Sedekia antwoordde: 'Doe met hem wat je wilt; ik kan jullie niet tegenhouden.'
Ze brachten Jeremia naar de waterkelder van prins Malkia, in het kwartier van de paleiswacht, en lieten hem aan touwen zakken, In de put stond geen water meer; er was alleen modder, waarin Jeremia wegzakte.
Ebed-Melech, een hoveling afkomstig uit Nubië, (in het Noorden van het huidige Soedan, een vreemdeling, ging naar hem toe en zei: Mijn heer en koning, het is misdadig dat deze mannen Jeremia in een waterkelder hebben gegooid. Waarom moet hij juist daar van honger omkomen? Elders in de stad is ook geen brood meer. De koning beval Ebed-Melech: "Ga met dertig man naar die waterkelder en haal Jeremia naar boven, voordat hij sterft."

Evangelie Lc 12, 49-53
En Jezus zei: Ik ben gekomen om op aarde een vuur te ontsteken, en wat zou Ik graag willen dat het al brandde! Ik moet een doop ondergaan, en Ik word hevig gekweld zolang die niet volbracht is.
Denken jullie dat Ik gekomen ben om vrede te brengen op aarde? Integendeel, Ik zeg jullie dat Ik verdeeldheid kom brengen. Van nu af aan zullen vijf in één huis verdeeld zijn: drie tegen twee en twee tegen drie. De vader zal tegenover zijn zoon staan en de zoon tegenover zijn vader, de moeder tegenover haar dochter en dochter tegenover haar moeder, de schoonmoeder tegenover haar schoondochter en de schoondochter tegenover haar schoonmoeder.'

Overweging
Met ons voorbereidingsgroepje voor deze viering kozen we in eerste instantie om naast het evangelie van Lucas te lezen uit de Hebreeën-brief, die ook in het leesrooster voor deze zondag staat aangegeven. Een oproep om naar Jezus' voorbeeld te proberen zonden van je af te werpen… dat leek gemakkelijker om met u te overwegen dan de lezing uit Jeremia.

Het zat me niet lekker, die 'gemakkelijke' keuze, naast de tekst uit Lucas waarin Jezus oproept tot verdeeldheid. Waarom, hoezo, verdeeldheid oproepen, is onze tijd nu al niet moeilijk en complex genoeg?

Ik koos daarop voor profeet Jeremia, die ook wel de klagende profeet genoemd wordt, een titel waarvan ik nu zeg, dat het hem geen recht doet, Jeremia, is een aanklager, een klokkenluider die zich niet het zwijgen op laat leggen als het gaat om machtsmisbruik en wantoestanden….

Ik nam Jeremia mee naar Kampen, waar vanaf 21 november kerkasiel wordt verleend aan het gezin Babayants: vader, moeder en 4 kinderen, waarvan twee in NL geboren. Dit gezin - en zo'n 400 gewortelde kinderen in NL - moeten ons land verlaten…..
In de Open Hof in Kampen worden 24 uur p.d. vieringen gehouden door protestanten, katholieken, humanisten, voorgangers uit de omliggende kerken

en uit heel NL. Vanuit de Andreas waren we er nu de tweede keer, net als de kerken uit Wittem en Maastricht, omdat we er samen met de kerk in Kampen en de mensen die meedoen, ervan overtuigd zijn dat je gewortelde kinderen en hun gezin niet kunt, niet mag, uitzetten.

Ik was voorganger daar samen met aalmoezenier Harry Notermans.
Onderweg in de trein vertelde ik over de moeilijke, uitdagende keuze voor Jeremia, waarop hij voorstelde; ' dan lezen we toch Jeremia'. We lazen om beurten enkele hoofdstukken rond de tekst die we vandaag hoorden.

We luisteren naar Jeremia, - een onheilsprofeet - geïnspireerd door de Geest van JHWH, die hij heeft vervaren als een levende God, die hem als een vuur doordringt, een dat hem - vol vuur - zowel met de koning als in het openbaar, vrijmoedig laat spreken en schrijven; hij zal niet zwijgen, nooit.

Zowel Jeremia als Jezus 'dwingen' ons vandaag om af te vragen wie de profetische stemmen zijn die ons durven vertellen dat we op de verkeerde weg zijn, over dat:
- onze aarde wordt uitgebuit; wie geld heeft kan eten kopen en water tot het op is
- wie geld heeft kan zich verdedigen, tegen 'vijanden', de ander, die we de schuld geven, om te kunnen blijven uitstellen, om weg te kijken,
- wie arm is wordt alleen maar armer, omdat we willen geloven en vertellen dat ze zelf te weinig doen om uit de armoede te komen
- we vertrouwen op de techniek, die het goddelijke en gekregen menselijke, de maat neemt ...

Jeremia en Jezus laten ons vandaag zien dat je niet een spoedig herstel moet verwachten. 'Het gaat lang duren', zegt Jer. (in 29, 28). Er moet eerst verdeeldheid komen, overal waar we krampachtig vasthouden aan consensus, aan niet uitspreken, aan wegkijken, meedoen tegen wil en dank.
Het onheil is niet meer te vermijden, wij hebben het ernaar gemaakt,
eerst moeten we de verbroken relatie met God herstellen,
Hem de plaats geven die Hem toekomt,
eerder zal er geen sprake zijn van heil…..

Ons ontbreekt het vaak aan vuur, zegt ook Jezus ,
om te doen waartoe Mt. 25 oproept:
om hongerigen, dorstigen, vreemdelingen, armen, zieken,
gevangenen te willen zien en voor hun op te komen ..

Het gebeurt in Kampen - wettelijk illegaal - vindt het gezin gastvrij onderdak.
De vader helpt bij klussen, de oudste zoon beheert mee de website.
Al 8 maanden lang staan er 24 u. p.d. vrijwilligers klaar: gastheer en gastvrouw, mensen die voorgaan, in de huishouding, de organisatie en de contacten met derden. Uit heel Nederland komt er hulp op alle gebied.
- Formeel illegale hulp- zonder te weten wanneer de opvang eindigt en wat de consequenties zijn, ze gaan ervoor en laten zien dat ze er vrij en blij mee

omgaan: er wordt gebeden, gezongen, gedeeld, verdriet en tranen, moedeloosheid, en vooral blijdschap in verbondenheid.

Het gebeurde in Kampen dat Jeremia me ervan overtuigt dat wij het onheil over ons afroepen, dat we niet hebben geluisterd naar Gods woord via Zijn profeten en dat er ons onheil te wachten staat dat niet te vermijden is.
Dit onheil zal lang duren, eerst moeten wij bereid zijn de verbroken relatie met Hem te herstellen…
Toch is er hoop, troost en toekomst voor ballingen, zij die verbannen zijn, zij vormen het begin van een nieuw volk van God.
Na onheil komt er heil, sterker nog, het heil ligt besloten in het onheil…
op het moment dat je beseft en toegeeft dat je in ballingschap leeft.
Dan roept Jeremia je toe om je blijvend te vestigen in het land van ballingschap en voor nageslacht te zorgen (29) .
Het zal je goed gaan, dan, omdat God je 'toekomst en hoop' geeft. Het is Zijn initiatief. Laat ballingen tot de Heer roepen en bidden God zal hen horen.

Ik voelde me blij in Kampen, om de verbondenheid die zo vanzelfsprekend was, en ik vraag me af of het voorbeeld van Kampen, voorbeeld voor kerken van de toekomst kan zijn? Grenzen tussen geloven en gelovigen en ongelovigen vallen weg. Mensen doen wat ze kunnen en ze hebben er plezier in ondanks dat het ook heel zwaar kan zijn en dat er daar ook stemmen klinken van mensen die vinden dat ze maar moeten worden uitgezet, dit gezin, omdat een politieke zaak zou zijn…

Ik realiseer me – door Jeremia - dat het het gezin Babayants is,
- de vreemdelingen -
die ons in beweging zetten,
zonder hen zouden wij dit heil, zoals ik het nu durf en wil noemen,
niet hebben meegemaakt, niet zien….

Beseffen dat, zoals wij leven, je in feite in ballingschap bent, ook onze Kerk, laat dat besef een nieuw begin zijn….

Mag ik u uitnodigen om als een 'geloofsbelijdenis' het lied te zingen op het ingevoegde blaadje: een mens te zijn op aarde: dat is:

in deze wereldtijd, de Geest aanvaarden die naar het leven leidt:
de mensen niet verlaten, Gods woord zijn toegedaan,
op deze aarde de duivel weerstaan… Amen